

Sevinc Qaçay qızı Əliyeva
Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası
Müəllim
e-mail: eliyevasevinc88@mail.ru

MÜASİR AZƏRBAYCAN RƏNGKARLIĞINDA QUŞ OBRAZI: MİFİK GERÇƏKLIKDƏN MÜASİRLİYƏ DOĞRU VƏ MİF-FOLKLOR YADDAŞININ BƏDİİ MƏNALANDIRMA PROBLEMİ

Xülasə: Məqalə müasir Azərbaycan rəngkarlığında quş obrazına və onun bədii mənalandırılması xüsusiyyətlərinə həsr olunmuşdur. Müəllif qeyd edir ki, müasir Azərbaycan rəngkarlığında geniş yayılmış quş surəti tarixən mif-folklor yaddaşı ilə əlaqədardır və müasir rəssamların yaradıcılığında təcəssüm formalarının geniş spektri ilə seçilir. Quş obrazına XX əsrin ikinci yarısında və müasir dövrdə tanınmış rəssamlar – Toğrul Nərimanbəyov, Rasim Babayev, Sirius Mirzəzadə, Kamal Əhməd, Zakir Hüseynov və başqaları müraciət etmişlər. Məqələdə əsərlərin bədii xüsusiyyətləri təhlil olunmuş, müxtəlif rəssamlar tərəfindən yaradılmış mifoloji, yaxud folklor mənşəli obrazlar müqayisə edilmişdir. Nəticədə müəllif vurğulayır ki, fərqli bədii təfsir və mənalandırma formalarına malik quş surəti milli avanqard təsviri sənətin formalaşması və inkişafına xeyli təsir göstərmişdir.

Açar sözlər: quş obrazı, mif, folklor, rəngkarlıq, Rasim Babayev, Kamal Əhməd, Zakir Hüseynov.

Quş obrazı müasir Azərbaycan rəngkarlığında geniş yayılmışdır. Dərin mənə qatlarında mifoloji yaddaş və folklor motivlərinə, nisbətən sadə anlamda məişət lövhələri ilə bağlı olan quş surətinə bir çox Azərbaycan rəssamı müraciət etmişdir. Səttar Bəhlulzadə, Toğrul Nərimanbəyov, Rasim Babayev, Arif Hüseynov, Xəlildə Səfərova, Sara Manafova, Kamal Əhməd, Cavad Mircavadov, Sirius Mirzəzadə, Zakir Hüseynov, Vüqar Əli və başqalarının əsərlərində mifik-əsatiri, yaxud realist-məişət xarakterli quş obrazları görmək mümkündür.

Mifik-əsatiri və folklor səciyyəli quş obrazı zənnimizcə, daha dərin mənə yozumuna malikdir [4]. Azərbaycan nağıllarında həm fantastik, həm də real quşlara rast gəlinir. Bunlardan Simurq quşunu, Səməndər quşunu, Mürği-Xəndanı, həmçinin, leyləyi, xoruzu, şanapipiyi, göyərçini, qarğanı və s. göstərmək olar. Nağıllarımızda

Murad quşuna, Dövlət quşuna və başqa fatal səciyyəli quşlara, həmçinin, təhlükəli, mənfi sürətli quşlara da (Ruh quşu, Əbabil quşu və s.) rast gəlmək olar. Quşlar nağıl və digər folklor qəhrəmanlarına kömək edir, boynuna mindirib uçaraq bir yerdən başqa yerə aparır, dar gündə özünün öncədən verdiyi bir tükünü yandırmaqda dərhal onların köməyinə gəlir, məqsədə çatmaqda yardımçı olurlar. Azərbaycan folklorunda quş kimi ikinci bir universal səciyyəli, tez-tez xatırlanan varlıq tapmaq çətinidir.

Öz yaradıcılığında mif-folklor süjetlərindən bəhrələnən rəssamların əksəriyyəti quş obrazına müraciət edir. Quş obrazı onların yaradıcılığında iki formada təzahür edir: əsas personaj və yardımçı surət. İstənilən halda rəmzi mənə kəsb edən quş surəti kompozisiyadakı ölçüsündən və tutduğu mövqedən asılı olmayaraq mühüm əhəmiyyətə, özünəməxsus mənə yükünə malikdir. Çox zaman kompozisiyanın ideya-bədii məzmunu məhz quş surəti vasitəsilə açılır, onun vasitəsilə əsərdə müəyyən mənə və estetik tamlıq yaradılır.

Müasir Azərbaycan rəngkarlığında yaradıcılığı mif-yaddaş təfəkkürü ilə sıx bağlı olan rəssamlar içərisində Rasim Babayev müstəsna yer tutur. Yaradıcılığının erkən mərhələsində o, daha çox mənzərə tematik janrında əsərlər yaratmışdır [5, s.147]. Sonralar, yaradıcılığının yetkin dövründə rəssam folklor surətləri və mif yaddaşının təcəssümünə meyl etdi. Rəssam öz tablolarını klassik şərq incəsənəti üslubunda, ön və arxa plan, işıq-kölgə olmadan yaratmışdır ki, bu da onların ənənəvi milli xarakterini daha da qüvvətləndirmişdir. “O, ürəyi ilə yaşayır və düşünürdü, bu dünyanı yalnız qavrayıcı, təhliledici, reaksiyaverici və qurucu mərkəz olan qəlbi ilə qəbul edirdi. O, öz tablolarını ürəyi ilə çəkirdi. Ona görə də əsərləri bu qədər şiddətli, şən, enerjili, əfsanəvi, parlaq, rəngli, əzabkeş və qızğındır. Bu tablolarda başlıca element – səmimilik, arxayınlıq, dünyanın gözəlliyinin qavranılması mövcuddur” [3, s.54].

Rasim Babayevin yaradıcılığında mif-folklor personajları olan divlər üstündür. Lakin divlə yanaşı, rəssam öz əsərlərində heyvan və quş təsvirlərinə də geniş yer ayırır. Onun çəkdiyi dəvə, qoç, at, quş fiqurları bəzən kompozisiyanın əsasını təşkil edir. Ümumiyyətlə, nağıl süjetləri onun yaradıcılığında olduqca qabarıq ifadə olunmuşdur. “Rəssamın dünyagörüşünün formalaşmasında və yaradıcılıq dünyasının püxtələşməsində təbii ki, Azərbaycan folklorunun – nağıl və dastanlarımızın, onların dərin fəlsəfi mahiyyətinin, milli-mənəvi dəyərlərin və milli etnoqrafik xüsusiyyətlərimizin böyük təsiri olub. Onun yaradıcılığında iki qüvvənin – xeyirlə şərin, işıqla zülmətin mübarizəsi təsvir olunub. Bu səbəbdəndir ki, rəssamın əsərləri heç bir əlavə şərhə ehtiyac olmadan tamaşaçısının qəlbinə yol tapır. Çünki bu, minillik-

lər belə keçməsinə baxmayaraq, insanları daim düşündürən və yəqin ki, gələcəkdə də düşündürəcək bəşəri mövzulardır” [7].

Rəssamın “Döyüşən quşlar” (2002) adlı tablosu maraqlı doğurur. Burada iki döyüşən quş təsvir olunub. Miniatur ənənələri üslubunda olan bu kompozisiya dramatik süjet xəttinə malikdir. Rəssam quşları düzxətli deyil, müstəvi planda əks etdirib. Kompozisiya müstəvi simmetriyaya malikdir. Quşlardan biri kompozisiyanın aşağı sol, digəri isə yuxarı sağ tərəfini tutur. onların dimdikləri kompozisiyanın tən ortasındadır. Əsərdəki bu simmetriya həm də ekspressivlik, quşların hərəkətində mütəhərriklik, ritm yaradır. Quşlar həm real, həm də mifik təsir bağışlayır. İlk baxışda bu quşları döyüşən xoruzlara bənzətmək olar. Lakin onların həddən artıq uzun quyruqları daha çox tovuz quşunu xatırladır.

Əsərin rəng həllində göy və qırmızı, qismən ağ rəng çalarları üstündür. Tablonun fonu göy, quşlar isə əsasən ağ-qırmızı rəngdədir. Təzadlı rəng çalarları simmetrikliliklə birlikdə tablodakı ekspressivliyi, mütəhərrikliyi və ritmi daha da qüvvətləndirir [şəkil 1].

Rasim Babayevin quş təsvir olunmuş başqa bir əsəri “Xoruz” (1994) adlanır. Kətan üzərində akrillə işlənmiş bu əsərdə qanadlarını açaraq banlayan xoruz təsvir edilib. Əsərdə rəssamın tematikasına xas olan mifoloji yaddaş ilk baxışda məişət xarakteri daşısa da, buradakı quş surəti öz folklor məzmununu qoruyub saxlayır. Kompozisiyanın xarakterik tərzdə - miniatur üslubunda işlənməsi bu qənaəti bir qədər də gücləndirir. Burada xoruz sanki murad quşu qismində öz təcəssümünü tapmışdır. Onun zahiri görünüşü, qanadlarını geniş açması, daşdığı işarə-məna yükü məhz mif-folklor yaddaşından xəbər verir. Əsərin kompozisiyası tamamilə xoruzun üzərində qurulub ki, bu da kompozisiyanın mifoloji məzmununu bir daha diqqətə çatdırır. Rəng həllinə gəlincə, əsər “Döyüşən quşlar” kompozisiyası ilə ümumi cəhətlərə malikdir. Sarı-qırmızı lələklərlə örtülmüş xoruz göy neytral fonda işlənmişdir.

Azərbaycan nağıllarında mifik quş təsviri bir sıra hallarda qadın obrazında təcəssüm edir. Nağıllarda pərilərin quş cildinə girərək uçub getməsi hallarına rast gəlinir. Quşun uça bilməsi, onun insanı muradına yetirəcəyinə inam, həmçinin quşun zərif, gözəl, mütənasib olması, xoş avazla oxuması onun folklorlarda qadın surəti, pəri, yaxud huri ilə eyniləşdirilməsinə gətirib çıxarmışdır. Azərbaycan nağıllarında yer alan Mürği-Xəndan surəti buna misal ola bilər. Dədə Qorqud dastanında da pərilərin quş cildinə girməsindən bəhs olunur. Quş-İnsan, Quş-Qadın ikiləşməsi Şərqi folklorunda geniş yayılıb. Bu surətə Avropa xalqlarında, slavyanlarda da rast gəl-

mək mümkündür. Məşhur rus boyakarı Mixail Vrubelin çəkdiyi “Qu quşu cildində şahzadə qız” (1900) əsəri məzmunca folklora bağlıdır.

Müasir Azərbaycan rəngkarlığında Quş-Qadın ikiləşməsi nisbətən az yayılsa da, buna müxtəlif nümunələr tapmaq mümkündür. Bu mövzuda maraqlı nümunələr sağlığında sənəti layiqincə qiymətləndirilməmiş avanqardçı-rəssam Kamal Əhməd tərəfindən yaradılmışdır [2, s.89]. Quş obrazı, ümumiyyətlə, Kamal Əhmədin bir çox tabloları üçün xarakterikdir və rəmzi mənə daşıyır. Bununla yanaşı, rəssam bu obrazı inkişaf etdirmiş, ona yeni mənə çalarları qatmış, Quş-Qadın ikiləşməsini ərsəyə gətirə bilmişdir. Ümumiyyətlə, quşu ideal qadın surətində əks etdirmək cəhdi Kamal Əhmədin yaradıcılığındakı avanqard-mistik tutumun başlıca estetik tapıntılarından biri hesab oluna bilər.

Kamal Əhmədin Quş-Qadın surəti ideal qadın etalonudur. Qadının ideal olması üçün zahiri gözəllik azdır. İdeal qiymətləndirmədə belə gözəl qadın pəri ola bilər. Çünki mif-folklor yaddaşında məhz gözəl qızlar pəri olur və uça bilir. Beləliklə, rəssamın ərsəyə gətirdiyi ideal Quş-Qadın ikiləşməsinin əsasında nağıllardan qaynaqlanan mif yaddaşı dayanır.

Kamal Əhmədin bu mövzuda olan diqqətəlayiq əsərlərindən biri “Quş Qız” (1994) adlanır. Əsərdə alabəzək lələkli qollarını – qanadlarını qaldırmış, iri qara gözləri ilə tamaşaçıya baxan mifik Quş-Qız surəti canlandırılmışdır. Onun bədəni quş bədəni, başı isə insan başıdır. Bütün kompozisiya neytral fonda işlənmiş bu mifik varlıqdan ibarətdir. Kompozisiyada yardımcı (istiqləndirici) elementlər olmadığından əsərin həm mahiyyətini, həm də ideya-estetik məzmununu təsvir olunan surətin özü təşkil edir. Rasim Babayevin Xoruz surəti ilə müqayisədə Quş Qız daha artıq mifik səciyyə daşıyır. Xoruz özündə müəyyən mifik başlanğıcı əks etdirsə də o, hər halda real quşdur, onun təsvirində məişət xüsusiyyətlərini əks etdirən folklor məzmunu mif yaddaşından üstündür. Quş Qızda isə fərqli konsepsiya müşahidə olunur. Özündə mif yaddaşı ilə folklor (nağıl) surətini əks etdirən Quş Qız fatal əhvali-ruhiyyəli mifoloji varlıq olmaqla bilavasitə fantastik səciyyəlidir. O, həm də milli məzmunu malikdir. Rəssam Quş Qızı tipik Azərbaycan pərisi kimi tamaşaçılara təqdim edir [şəkil 2].

Nümunələrdən görüldüyü kimi, müasir Azərbaycan rəngkarlığında mif-folklor xarakterli müxtəlif quş təsvirlərinə təsadüf edilir. Onların bir qismi real, digəri isə mifik (irreal) xarakterlidir. Zənnimizcə, mifik xarakterli quşlar içində Quş-İnsan (Quş-Qadın, yaxud Quş-Qız) obrazı xüsusilə maraqlıdır. Bununla yanaşı, real xarakterli, lakin mif-folklor səciyyəli quş obrazları da az maraq doğurmur. Onların arasında şanapipik quşu xüsusilə seçilir.

Şanapipik (ona bəzən Hop-Hop quşu da deyilir) Azərbaycan folklorunda geniş yayılmış surətdir. Şanapipik təsviri sənətdə də geniş yayılıb. Bir çox rəssamlar – Rasim Babayev, Sara Manafova, Kamal Əhməd, Sirius Mirzəzadə, Rəşad Mehdiyev və başqaları şanapipik obrazına müraciət etmişlər. Əslində şanapipik obrazı mifik Quş Qız obrazına daha yaxındır. Bu barədə Azərbaycan folklorunda maraqlı bir əfsanə də mövcuddur. Əfsanəyə görə, Şanapipik gözəl bir gəlin imiş. Bir gün hamamda çiməndən sonra saçlarını darayırmış. Bu zaman qayınatasının hamama tərəf gəldiyini görür. Yenicə çimmiş gəlin geyimsiz idi. O, naçar qalıb biabır olmamaq üçün Allaha yalvarır: “Allah, məni quşa çevir, el içində biabır olmayım!”. Allah onun yalvarışını eşidir, gəlini saçında daraq, şanapipiyə çevirir. Şanapipik uçub gedir. Guya o vaxtdan bəri şanapipiklərin başında daraq olur. Məhz bu maraqlı cəhət, yəqin ki, həmin əfsanənin yaranmasına səbəb olmuşdur. Ola bilər ki, rəssamların şanapipik surətinə maraqlı göstərməsi məhz bu əfsanə ilə bağlıdır. Şanapipik Azərbaycan rəssamlarını cəlb edən quşlardan biridir, bəlkə də birincisidir.

Kamal Əhməd şanapipik surətinə dəfələrlə müraciət edib. “Şanapipiklə avtoportret” (1980), “Şanapipik” (1986) və başqaları bu qəbildəndir. Maraqlıdır ki, bu əsərlərin hər birində məhz şanapipik surəti əsərin ideya-bədii dominantını təşkil edir və məzmun məhz bu surətin üzərində cəmləşir. Hətta rəssamın avtoportretində də avtoportreti səciyyələndirən əsas cəhət burada quş surətinin – şanapipiyin olmasıdır. Ümumiyyətlə, rəssamın yaradıcılığında real sürətlərin irreal təəcəssümü, sənət duyumunun qeyr-adiliyi özünü aydın büruzə verir [6].

Şanapipik surətinə ən çox müraciət edən fırça ustalarından biri də Xalq rəssamı Sirius Mirzəzadədir. Rəssamın əksər tablolarında şanapipik surəti qadın obrazı ilə birlikdə təsvir edilir. “Şanapipiklə məhəbbət”, “Şanapipiklə qız” (hər ikisi 2009), “Çəhrayı fonda” (2012), “Qara şlyapalı qız” (2013) və başqa əsərlər buna misal ola bilər. Sirius Mirzəzadənin əksər əsərlərində şanapipik mif yaddaşından daha çox qadın surətini səciyyələndirən, ona lirik-romantik əhval-ruhiyyə qatan bədii vasitə, açar kodu kimi çıxış edir. Misal üçün, “Çəhrayı fonda” əsərində təsvir edilmiş qız əllərində şanapipik tutmuşdur. Bu, qızın quşa və ümumiyyətlə, canlılara olan marağını, şəfqətini nümayiş etdirir. “Şanapipiklə qız” əsərində isə şanapipik qızın saçlarına qonaraq onun saç düzümünə orijinal görünüş verir [şəkil 3].

Sirius Mirzəzadənin bəzi əsərlərində şanapipiklə insan (qadın) surəti arasında magik əlaqə vardır. Rəssam sanki bu iki surəti bir-birinə bağlamağa cəhd edir və sonda buna nail olur. Belə ki, onun bir sıra rəsmlərində şanapipik qadınla eyni ölçüdə, həm də onu öpərkən təsvir olunur (“Şanapipiklə məhəbbət”). Bu bədii-mifoloji

dəst-xəttin son transformasiya mərhələsini isə insanın (İlahi Qadın surətinin) quşla birləşərək bir obrazda bütövləşməsidir. Burada biz istər-istəməz Kamal Əhmədin Quş Qız obrazlarını yada salırıq.

Quş surətinə tanınmış rəssam Zakir Hüseynovun yaradıcılığında da təsadüf olunur. Lakin rəssamın əksər tablolarında quş surəti aparıcı mif-folklor surətinə əlavə edilmiş bədii element kimi çıxış edir. Başqa sözlə, rəssamın tablolarında quş surəti folklor personajının mistik tutumunu qüvvətləndirən, ona yeni ştrixlər qatan bədii vasitə kimi əhəmiyyət daşıyır. Zakir Hüseynovun tablolarında quş tənha qəhrəmanla birlikdə (rəssamın əksər əsərləri təkfiqrlüdür) özünəməxsus “İnsan-Quş” vektorunu əmələ gətirir. Sirius Mirzəzadədən fərqli olaraq Zakir Hüseynovun tablolarında “İnsan-Quş” xətti bir şəxsiyyətdə bütövləşmir, insan quşa çevrilmir. Zakir Hüseynovun yozumunda ekzistensial qəhrəman quş surəti vasitəsilə mifik “çixış nöqtəsi” əldə edir və əsərin ideyası onun vasitəsilə tamaşaçıya çatdırılır. Başqa sözlə, Zakir Hüseynov öz mifik qəhrəmanının ovqatını məhz quş obrazı vasitəsilə əks etdirir. Bu baxımdan onun “Dərvişlər” seriyası maraq doğurur [1, s.108]. Bu seriyaya folklor surətləri olan dərvişlər daxildirlər. Hər kompozisiyada yalnız bir dərviş surəti yer alır. Onun tərəf-müqabili isə məhz quşdur. Hər iki surət məhz folklordan qaynaqlanır və rəssamın magik abstrakt görüşlərini əks etdirir. “Dərvişin dialoqu” tablosunda dərviş quşla söhbət edir, “Dialog” əsərində isə ekzistensial qəhrəman (o, həm də folklor surətidir) geriye boylanaraq ağacın başına qonmuş quşa baxır, sanki onunla söhbət edir [şəkil 4]. Əsərin dəyişkən koloritli neytral fonu, ön və arxa planların diffuziyası, detallardakı ölçü münasibətlərinin şərtiliyi, nəhayət, quşun qeyri-adi görünüşü, çox kiçik olması əsərə Zakir Hüseynovun fırçasına xas olan magik əhvali-ruhiyyə verir.

Göründüyü kimi, müasir Azərbaycan rəngkarlığında mif-folklor səciyyəli əsərlərdə quş surətinə geniş yer verilmişdir. Müstəqillik dövründə milli-mədəni irsə marağın artması, abstrakt təfəkkürdə milli xarakterin güclənməsi mifik məzmunlu quş surətinə marağın artmasına səbəb olmuşdur. Rəssamlar nağıl motivləri, yaxud magik mif mövzusunda tematik tablolar işlərkən bu surətə tez-tez müraciət edirlər. Quş obrazının universal xarakteri, rəmzi mahiyyəti, kompozisiyanın dominantına çevrilə bilməsi onu müasir milli abstrakt sənətin semantik məna yükünə malik əsas bədii elementlərindən birinə çevirmişdir. Bu və ya başqa rəssamın dəst-xəttindən, dünyagörüşündən asılı olaraq təsviri sənətdə mif-folklor yaddaşından qaynaqlanan quş obrazı hər dəfə yeni-yeni bədii-fəlsəfi yozumlarla zənginləşir və yeni ifadə formalarında təəcəssüm olunur.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Əliyev, Z.A. Zakir Hüseynov. Tənha döyüşçü. Bakı: Letterpress, -2011.- 208 s.
2. Əhməd, K. Sərvət (mətnin müəllifi Dilarə Vahabova). Bakı: “Şərq-Qərb”, - 2013.- 104 s.
3. Babayev, R. Sərvət (mətnin müəllifi Gülrəna Qacar). Bakı: “Şərq-Qərb”, - 2013.- 104 s.
4. Rzasoy, S. Mifologiya və folklor: nəzəri-metodoloji kontekst. Bakı: - 2008.
5. Искусство Советского Азербайджана. Москва: «Советский художник», - 1970.- 207 с.
6. <https://manera.az/medeniyyet/4099-ressam-kamal-ehmed-o-da-bir-xalq-e-manetidi.html>
7. <https://www.medeniyyet.az/page/news/34834/Rasim-Babayevin-senet-fel-sefesi.html?lang=az>

Севиндж Гачай кызы Алиева

ОБРАЗ ПТИЦЫ В СОВРЕМЕННОЙ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ ЖИВОПИСИ: ОТ МИФИЧЕСКОЙ РЕАЛЬНОСТИ К СОВРЕМЕННОСТИ И ПРОБЛЕМА ХУДОЖЕСТВЕННОГО ОСМЫСЛЕНИЯ МИФО-ФОЛЬКЛОРНОЙ ПАМЯТИ

Резюме: Статья посвящена образу птицы в современной азербайджанской живописи и особенностям его художественного осмысления. Автор отмечает, что образ птицы, получивший широкое распространение в современной азербайджанской живописи, исторически связан с мифо-фольклорной памятью и имеет широкий спектр форм проявления в творчестве современных художников. К образу птицы обратились известные живописцы второй половины XX века и современности – Тогул Нариманбеков, Расим Бабаев, Сируз Мирзазаде, Камал Ахмед, Закир Гусейнов и многие другие. В статье анализируются художественные особенности картин, сопоставляются образы, созданные разными художниками и имеющие мифологические либо фольклорные истоки. В заключении автор отмечает, что образ птицы, имея различные формы художественной интерпретации и осмысления, оказало существенное влияние на формирование и развитие национального авангардного изобразительного искусства.

Ключевые слова: образ птицы, миф, фольклор, живопись, Расим Бабаев, Камал Ахмед, Закир Гусейнов.

Sevinj Qachay qizi Aliyeva

**THE IMAGE OF A BIRD IN MODERN AZERBAIJANI PAINTING:
FROM MYTHICAL REALITY TO MODERNITY AND THE PROBLEM
OF ARTISTIC UNDERSTANDING OF MYTHO-FOLKLORE MEMORY**

Summary: The article is devoted to the image of a bird in modern Azerbaijani painting and the features of its artistic comprehension. The author notes that the image of a bird, which has become widespread in modern Azerbaijani painting, is historically associated with mytho-folklore memory and has a wide range of manifestations in the work of contemporary artists. Well-known painters of the second half of the 20th century and the present, such as Togrul Narimanbekov, Rasim Babayev, Siruz Mirzazade, Kamal Ahmed, Zakir Huseynov and many others, turned to the image of the bird. The article analyzes the artistic features of the paintings, compares the images created by different artists and having mythological or folklore origins. In conclusion, the author notes that the image of a bird, having various forms of artistic interpretation and comprehension, had a significant impact on the formation and development of the national avant-garde fine arts.

Key words: image of a bird, myth, folklore, painting, Rasim Babayev, Kamal Ahmed, Zakir Huseynov.

**1. Rasim Babayev. “Döyüşən quşlar.
Kətan, akril, 2002.**

**2. Kamal Əhməd. “Quş Qız”.
Kətan, yağlı boya. 1994.**

3. Sirius Mirzəzadə.
“Şanapipiklə qız”.
Kətan, akril, qarışıq
texnika.
2009.

4. Zakir Hüseynov.
“Dialoq”. Kətan, yağlı
boya. 2000-ci illər.

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 03.03.2022

Məqaləni çapa tövsiyə edən sahə redaktorunun (və ya üzvünün) adı:

sənətsünəşliq üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Aslan Xəlilov